CELÂL VARDAR

(1916 - 1991)

© ŞİİR PARKI

İÇİNDEKİLER

KİMDİR? - 3

ŞİİRLERİ
Arsız ağaç - 5
Avutmaca - 7
Azra'ya mektubumdur - 8
Bizim köyün havası - 9
Ciddi - 10
Çare - 12
Dost - 13
Gece yarısı - 15
Gün gelecek - 16
İki dal - 17
İyimser - 18
Kalem - 19
Kurtardık - kurtaramadık - 20
Marifet - 21
Masal gibi - 22
Nafile Hanım - 23
Paramparça - 24
Portre - 25
Sağlık Parkı - 26
Sapanca Gölü - 27
Sevda - 28
Yağmur yağar - 29
Yarın - 30
Yasak - 31

ONUN İÇİN
Marifet - 32

ONA DAİR
Celâl Vardar'ın ölümü - 33
Unutulmuş bir ozan - 38

CELÂL VARDAR KİMDİR?

1916 yılında Yugoslavya'da dünyaya gelen Celâl Vardar'ın çocukluğu Rumeli'de geçti. Ailesi Türkiye'ye göç ettikten sonra lise öğrenimini Edirne'de tamamlayarak 1940 yılında Ankara'ya geldi, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nde başladığı öğrenimini yarıda bırakarak, Makine ve Kimya Endüstrisi Kurumu'nda memuriyete başladı ve buradan emekli oldu. Emekli olduktan sonra da Madeni Eşya İşverenleri Sendikası'nda çalıştı.

Şiirleri, 1950'li yıllarda Seçilmiş Hikâyeler, Pazar Postası, Dost dergilerinde yayınlanmaya başladı. Dost Yayınları arasında çıkan ve tek kitabı olan İki Dal'dan (1957) sonra yazdığı kırk bir şiirinin bir bölümü çeşitli dergilerde, daha sonra da Anadolu Ekini dergisinde topluca yayınlandı.

Şiirlerinde ilk göze çarpan nitelik, rahat ve kolay söylenmişliğidir. M. Sunullah Arısoy onu ve şiirini şöyle tanımlıyor:

“Celal Vardar, şiiri yalnız dizelerinde değil, yaşamında da yaşamış, dahası yaşatmış bir ozandır. (...) Şinasi Nahit Berker’in o ünlü deyişiyle; "Memleket uzun laftan battı" ilkesine bağlı kalıp, az sözcükle çok şiir söylemeye durmuş, üstelik bunu da başarmış bir ozandır. (...) Ülkeye de, insanlara da, sorunlara da, topluma da, sevgiye de, acıya da, yadsınmaya da, hayınlığa da hep ama hep güleç bir yüzle bakagelmiştir. Güleç ama içinde kimi zaman gizli, kimi zaman kibarca açığa vurulmuş bir taşlamayı, bir yergiyi de taşıyarak. (...) Onurlu, yalın, gösterişsiz yaşamına şiiri; şiirine yalın gösterişsiz yaşamının onurunu katmış sevgili Celal Vardar’a selam.”

2 Eylül 1991 tarihinde, yaşamının büyük bir bölümünü geçirdiği Ankara'da, hayata gözlerini yuman Celâl Vardar Cebeci Mezarlığı'nda toprağa verildi.

BAZI ESERLERİ:

Şiir:
İki Dal (1957)

ŞİİRLERİ

ARSIZ AĞAÇ

Bir deli rüzgâr esmiş
Kapmış yabanın dağından bir tohum
Şuracığa savurmuş
Ayağı toprağa değmiş ya
Cılız otu itmiş bir yana
Bir güzel yer etmiş kendine
Oh demiş...

Kodunsa bul yerinde
Bir fidan boy atmış
Besbelli
Deli tohumun

Şimdi sofralar kurulur
Gölgesinde sevişip durulur

Dayanmış dayanmış da
Sonunda karışmış insanoğluna
Fıkralar öğrenmiş açık saçık
Tek gönlü olsun anlatsın
Şaşarsın

Bir vurdum duymaz olmuş
Ağaçtan ummazsın

Yalnızdım
En güzel şiirimi okudum
Yaprağı kıpırdamadı arsızın.

Celâl Vardar
(1916 - 1991)

AVUTMACA

Marifetin
Kusurun belli
Aynada aradığın ne?
Deli.

28 Ekim 1951

Celâl Vardar
(1916 - 1991)

AZRA'YA MEKTUBUMDUR

Zaman dedikleri
Düşman gibi ilerliyor torunum.

Göz açıp kapayınca
Sen yedi yaşına basarsın
Ben su içinde yetmişi omuzlarım.

Zaman düşman gibi ilerlesin
Çıkıp gideriz kırlara
Ben karınca şiiri yazarım
Zeytin ağaçlarına
Sen resimler yaparsın
Kağıt fenerli, çingene pembeli resimler
Güle oynaya asarız yıldızlara.

Zaman düşman gibi ilerlesin
Hiç aklından çıkarma
Yarınlar bizim
Güzelim.

Celâl Vardar
(1916 - 1991)

BİZİM KÖYÜN HAVASI

Bizim köyün
Bir havası var
Bir havası var kardeşim
Yeme içme
Uzaktan kaval dinle
Maval dinle
Sırt üstü yat
Allaha dua et
Bir havası
Bir havası var kardeşim
Bizim köyün
Yakında
Suyumuz da gelecek
Değme keyfimize.

(İki Dal)

Celâl Vardar
(1916 - 1991)

Büyük Türk Şiiri Antolojisi 1, S. 459

CİDDİ

Güler yüzünü evinde bıraktı
Taktı çatık kaşını
Ciddi,
Destur dedi
Yola düzüldü Çelebi.

Akşamüzeri
Besmeleyle girdi
Meyhanesinden içeri.
Peçeteler sakız beyazı,
İnce belli tombul kadehler
Yerli yerinde,
Mum gibi;
Ayakta buldu garsonlarını

İlk müşteri
Şair Cahit Sıtkı
Pencere dibinde;
Düşünür boş yere geçtiğini
Otuz beş yılın.
Tülden seyreder caddeyi,
İnsanlar geçer önünden;
Düşünceli.
Umudu gelecek günlerde şairin.

Ağır beste fıstıki makam!
Geçti tezgâhın başına
Bizim Çelebi
Ciddi...
Baş köşeye
Büstün altına
Kendi eliyle taktı
“Errızkı Taâlâllah” levhasını;
Sonra iki tek attı kaçamak.
Ben levhaya bakarken
Ciddi,
Yüzü güler gibiydi.

2 Aralık 1951

Celâl Vardar
(1916 - 1991)

Pazar Postası Şiirleri, S. 88-89

ÇARE

Kunduracı pabuç yapar
İnce deriden.
Ben isterim
Demirden olsun
Üç ayda bir delinmesin
Dayansın.
Çocuk okuldan kalmasın
Ağlamasın
Başıma dert olmasın.

25 Mayıs 1952

Celâl Vardar
(1916 - 1991)

Pazar Postası Şiirleri, S. 91

DOST

I.

Biri mapushanede yatar
Hürriyet
Burnunda tüter
Hatırlanmak
Aranmak ister.

Biri hastanede yatar
Medet umar ölümden
Şifa bekler.

Kanaryam
Gözüm kadar sevdiğim
Kafeste öter.

Uzanamaz
Hiç birini kurtaramaz
Çaresiz şiir yazar
Kırılası elim.

II.

Güzelliğin geçecek
Unutmayasın
Bir sevildiğin kalacak yanına
Yağmurlu geceleri hatırla.

Gelmeyesi o gün
Bir şarkı söyleyesin içinden
Aynalara bakmayasın.
Bu şiir senin için yazıldı
Bilesin.

Celâl Vardar
(1916 - 1991)

GECE YARISI

Aç kapıyı çiçekçi başı
Bu gece çiçek almak isterim
Karım menekşe kokusu sever
Şöyle morundan
Tazesinden
Yeşil yeşil toprağıyla
Bir tutam versin
Ispanaktan ucuz olsun
Kokusu doyursun.

16 Mart 1952

Celâl Vardar
(1916 - 1991)

GÜN GELECEK

I.

Gün gelecek
Gümüşlü zurna çalacaksın
Garip çingenem
Keyfince.

II.

Bir gün gelecek
Seni düşünürken bu şehirde
Ölümden evvel beni
Arzular tüketecek.

III.

Gün gelecek
Meyvesini kıskanan ağaç
Utancından bakamayacak toprağa
Yağmurunu esirgeyen buluttan
Hesap sorulacak
Kahrından çatlıyacak kısır tarla.

Gün gelecek
Kuşlar neden göç ettiklerini
Deniz ayışığının kadrini bilecek
Başak bire bin verdiğine pişman olmayacak
Anaların hakkı ödenecek dünyada.

Celâl Vardar
(1916 - 1991)

Pazar Postası Şiirleri, S. 90

İKİ DAL

Bir ulu çınarın
Ayrı iki dalı gibiyiz
Sen bir dalı
Dalların en körpesi
Göklere yıldızlara yakın
Doruktasın.

Dilersen
Portakal rengine boyanır bulutlar
Akşamları hâyal içindesin
Samanyolundasın geceleri
Seyran edersin.

Ben öteki dalı
Çınarın gövdesine yakın
Eğilmişim
Kara toprak kemend atmış boynuma çeker.

Ben çekerim
Ecel teri döktürür
Her düşen yaprak.

Gayrı yalnızlıktan
Böcek seslerinden usandım
Bakma aradaki dallara
Son gücümle biraz ben doğrulayım
Biraz sen eğil.

Celâl Vardar
(1916 - 1991)

İYİMSER

Kara yosun yeşerdikçe
Kara kara düşünemem
Kurt ağacı kemirdikçe
Ümit kesmem.

6 Nisan 1952

Celâl Vardar
(1916 - 1991)

Pazar Postası Şiirleri, S. 90-91

KALEM

Ben bir kurşun kalemim
İçim dışım kadar katı değil
Değnek gibi yontuyorsunuz beni

Ben bir ince kalemim
Elinize uymuyor köşelerim
Bozuk düzen yazıyorum

Ben bir kırık kalemim
Kırıla kırıla tükeniyorum
Bitmeden diyeceklerim.

Celâl Vardar
(1916 - 1991)

Yazarların Ankara'sı, S. 25

KURTARDIK - KURTARAMADIK

En yorgun günümüzde
Ankara'dan Akdenize dek
Yürüdük
Toplu tüfekli düşmandan
Kurtardık.

O gün bu gün
Bunca yıl geçti aradan
Yakamızı kurtaramadık yavşaktan;
Yobazdan
Hokkabazdan
Madrabazdan.

13 Ocak 1952

Celâl Vardar
(1916 - 1991)

Pazar Postası Şiirleri, S. 89

MARİFET

Suya dokunmazmış
Sabuna dokunmazmış
Pise bak.

(İki Dal)

Celâl Vardar
(1916 - 1991)

Büyük Türk Şiiri Antolojisi 1, S. 459

MASAL GİBİ

Bundan böyle
"Havada da turna" türküsünü
En güzel
Mehmed Kemal söyler
Duymadınız mı?
Akıncıoğlu M. Niyazim
2 Şubat 1979 Cuma günü
Suphi Taşhanla
Fethi Giraylara taşındı.

Ben mi ne yapıyorum
Bayati sesimle
Kendi kendime
Naciye'mi söylüyor
İçiyor içiyor
Utanmadan ağlıyorum.

Celâl Vardar
(1916 - 1991)

Acıl Kuşak, S. 326

NAFİLE HANIM

Nafile hanımı tanırsınız
Çorbası tuzsuz
Sohbeti tatsız
Birini sever
Aşksız.

Celâl Vardar
(1916 - 1991)

PARAMPARÇA

Bakma
Aşk şiirleri yazdığıma
Herkesin derdi
Benim de başımda.
Düşman ayağa,
İki elim
Dört cana bakar
Gözü kocaman oyuncakta
Alişim oğlum bacak kadar
Dayan yufka yüreğim
Dayan
Paramparça.

27 Ocak 1952

Celâl Vardar
(1916 - 1991)

Pazar Postası Şiirleri, S. 89-90

PORTRE

- İsmail Gümüş'e -

Gittikçe babama benziyorum
Ölünce tıpa-tıp.

Celâl Vardar
(1916 - 1991)

SAĞLIK PARKI

Birkaç yıl önce
Üç beş kanepen
İki kök iğden vardı
Yeri öperdi dalları.

Güzel güllerin
Katmerli karanfillerin vardı
Fetvam vardı bahçıvandan
İstediğimi koparabilirdim.

Geçmiş günleri hatırlarsan
Çiçekler kadar narin
İri güvem gözlü
Bir ziyaretçin vardı
Onu soracak değilim şimdi.

Ne çabuk değışmişsin
Saçın sakalına karışmış
Bu kocaman havuz neyine senin
Gölgesi kurusun akasyaların
Boy atacak yer mi bulamadılar.
Beter ol gelecek bahara
Yaz geceleri daim olsun serserilerin
Artık sevmiyorum seni
Ayaklarım kırılsın gelirsem bir daha.

Celâl Vardar
(1916 - 1991)

SAPANCA GÖLÜ

Sana mı kalmış
Köpürüp dalgalanmak
Enin boyun ne
Akdeniz görse
Karadeniz duysa
Ne der

Otur oturduğun yerde
Bre yavru gölüm
Güldürme kendine.

Celâl Vardar
(1916 - 1991)

SEVDA

Yaklaş, pencereye yaklaş
Toprak kokusunu duymuyor musun?
Gümüş pırıltıları kaybolmadan
Islak yaprakların
Dışarıda olmalıyız
Bırak kapıdan çıkmayı
Elini ver;
Yağmur birden kesilebilir,
Bir bakarsın gece biter
Sabah ölebilirim.
Tutunacak biricik dalım dünyada
Yanımda olmalısın yanımda!
Tek kelime konuşmadan dolaşmak,
Yaşadığımı duymak istiyorum.

20 Ocak 1952

Celâl Vardar
(1916 - 1991)

Pazar Postası Şiirleri, S. 89

YAĞMUR YAĞAR

Yağmur yağar
Yolcu yolundadır
Akacak damın derdi başımızda
Filizlenen tohum kendi keyfinde
Neden

Sokaklar eskisinden beter
Çürür gider ömrümüz
Dört duvar arasında.

Öte yanda sularla oynayan çocuk
Halimize güler.

Ölülere huzur dağıtan rahmet
Bize de merhamet.

Celâl Vardar
(1916 - 1991)

YARIN

Bulut
Başımızda değil
Havada...
Gündüzümüz, gecemiz aydınlık
Pırıl pırıl yollarımız...
Çamur,
Sulamış tarlada,
Bostanda
Ve yalnız
Çanakçının, çömlekçinin önünde;
Çirkef değil
Hamurcunun elindeki kadar
Mübarek...
Aradığın toz-dumansa
Buyur harman yerine...
Anlattığım masal değil
Saban;
Özlediğim, beklediğim
Yarınki vatan...

23 Mart 1952

Celâl Vardar
(1916 - 1991)

Pazar Postası Şiirleri, S. 90

YASAK

Bir yanım deniz
Bir yanım orman
Almış başımı gidiyorum
Zeytinlerden bir zeytin
Kulağıma eğildi
Bahçemizden geçerken
Hüzünlenmek yasak dedi

Güldüm de geçtim.

Celâl Vardar
(1916 - 1991)

ONUN İÇİN

MARİFET

Ölüp de ne olacak sanki..
Marifet mi seninki
Babam da yaptı o işi.

Nereden aklına esti bu iş?
Ne vardı ölecek,
İyi kötü yaşayıp dururken..

M. Kemal Yılmaz
(1921 - 2013)

ONA DAİR

CELÂL VARDAR'IN ÖLÜMÜ

Ozan Celâl Vardar öldü. Vardar'ın ölümünü ilkin ressam İsmail Gümüş haber verdi; büroda yoktum. Sonra ozan Hüseyin Atabaş uğradı Cumhuriyet'e, hem haber hem ilan verecekmiş.

Celâl Vardar'ın "Marifet" şiirini ezbere bilirdim;

"Suya dokunmazmış / Sabuna dokunmazmış / Pise bak."

Celâl Vardar'la her karşılaşmamızda, onu yeni bir dostla tanıştırmıştım, "Marifet"i söyletirdik. Kırmaz okurdu şiirini, ardından Niyazi Akıncıoğlu'nun şiirini. Akıncıoğlu'nu onun gibi seven var mıydı bilmem?..

Celâl Vardar, 1916 yılında doğmuş; 1940'ların ozanlarından. Beni onunla ilk, belki de Mehmed Kemal tanıştırmıştı, anımsamıyorum. Şiirleri gibi sımsıcak bir insan. Kısa bir süre önce Yugoslav Elçisi'nin bir çağrısında ayaküstü konuşmuştuk. Resimler çektirmiştik. Gülümseyen resimler...

"Torbalı Güz Etkinlikleri"nin üçüncüsüne giderken yanıma Celâl Vardar'ın "İki Dal" adlı şiir kitabıyla, 1988'de Sanat Kurumu'nda onun için düzenlenmiş toplantının teyp bantlarını da almıştım. Celâl Vardar'la ilgili yazıyı Torbalı'dan yazacaktım.

Celâl Vardar, Ankara'da Sıhhiye'deki parkı çok sever; "Sağlık Parkı" şiiri, onun için yazılmıştır; şöyle:

"Birkaç yıl önce / Üç beş kanepen / İki kök iğden vardı / Yeri öperdi dalları. // Güzel güllerin / Katmerli karanfillerin vardı / Fetvam vardı bahçıvandan / İstediğimi koparabilirdim. // Geçmiş günleri hatırlarsan / Çiçekler kadar narin / iri güvem gözlü / Bir ziyaretçin vardı / Onu soracak değilim şimdi. // Ne çabuk değışmişsin / Saçın sakalına karışmış / Bu kocaman havuz neyine senin / Gölgesi kurusun akasyaların / Boy atacak yer mi bulamadılar. / Beter ol gelecek bahara / Yaz geceleri daim olsun serserilerin / Artık sevmiyorum seni / Ayaklarım kırılsın gelirsem bir daha."

Rüştü Asyalı okur Celâl Vardar'ın bu güzel şiirlerini.

"Gün Gelecek I" şöyle:

"Gün gelecek / Gümüşlü zurna çalacaksın / Garip çingenem / Keyfince.

"Gün Gelecek II":

"Bir gün gelecek / Seni düşünürken bu şehirde / Ölümden evvel beni / Arzular tüketecek.

"Gün Gelecek lll":

Gün gelecek / Meyvesini kıskanan ağaç / Utancından bakamayacak toprağa / Yağmurunu esirgeyen buluttan / Hesap sorulacak / Kahrından çatlıyacak kısır taria / Gün gelecek / Kuşlar neden göç ettiklerini / Deniz ayışığının kadrini bilecek / Başak bire bin verdiğine pişman olmayacak / Anaların hakkı ödenecek dünyada."

"Kurtardık-Kurtaramadık" şiiri:

"En yorgun günümüzde / Ankara'dan Akdenize dek / Yürüdük / Toplu tüfekli düşmandan kurtardık. // O gün bugün / Bunca yıl geçti aradan / Yakamızı kurtaramadık yavşaktan / Yobazdan / Hokkabazdan / Madrabazdan."

"Sevda" şiiri:

"Yaklaş pencereye yaklaş / Toprak kokusunu duymuyor musun / Gümüş parıltıları kaybolmadan / lsiak yapraklann dışarıda olmalıyız / Bırak kapıdan çıkmayı / Elini ver / Yağmur birden kesilebilir / Bir bakarsın gece biter / Sabah ölebilirim / Tutunacak biricik dalım dünyada / Yanımda olmalısın yanımda / Tek kelime konuşmadan dolaşmak / Yaşadığımı duymak istiyorum."

1988'deki Celâl Vardar için düzenlenmiş toplantıyı ozan Hüseyin Atabaş yonetmiş. İsmail Gumüş, Mustafa Şemin, Ahmet Telli konuşmalar yapmışlar. Rüştü Asyalı, Vardar'ın şiirlerini okumuş. İsmail Gümüş, konuşmasının bir yerinde özetle şöyle diyor:

"Celâl Vardar, bana göre şiirin salt yazanı değil, yazarken yaşayan insanı. Bir gecede üç şiir yazanlardan değil. Şinasi Nahit'in dediği gibi, "Bu memleket uzun laftan battı!" diyenlerden. Az yazdı, öz yazdı. Gerçekçiliği biraz da sözcük seçmedeki ustalığıyla özdeşleştiriyorum ben. Abdi ipekçi öldürüldüğü gün bir şiir yazmıştı, "Masal Gibi"; bu şiiri buldum.

"Masal Gibi..."

"Bundan böyle / 'Havada da turnam' türküsünü / En güzel Mehmed Kemal söyler Duymadınız mı / Akıncıoğlu M. Niyazim / Suphi Taşhanlara / Fethi Giraylara taşındı // Ben mi ne yapıyorum / Kendi-kendime / Naciyemi söylüyorum / İçiyor içiyor / Utanmadan ağlıyorum."

"Ölüm" şiiri de şöyle:

"Karanlığın resmini çizdim / Göremediniz
Sessizliğin şiirini okudum / Duyamadınız
Boşluğun heykelini yaptım / Dokunamadınız."

Bir gün babamın resmini yapmıştım; Celâl Vardar, "Portre" şiirini onun için yazmış.

"Portre-İsmail Gümüş'e":

"Gittikçe babama benziyorum / Ölünce tıpa-tıp."

Bir yıl düşünsem "tıpa-tıp" sözcüğü benim usuma gelmezdi..."

M. Sunullah Arısoy, -1988'de daha ölmemiş, yaşıyor- sayrı olduğundan Celâl Vardar'ın toplantısına gelememiş, ileti yollamış.

Ozan Ahmet Telli de o gün şöyle konuşmuş özetle:

"Hemen hiçbir antolojide şiirine rastlamadım Celâl Vardarın. Edebiyat adamlarına birer kimlik kartı dağıtır gibi dağıtılan sözlüklerde de görmedim onları. Magazinleşen edebiyat dergilerinin özel eklerinde, özel bölümlerinde de yoktu onlar. 1940'lı yıllardan sonra yazılan çizilen şeyler resmi edebiyat tarihçilerini de ilgilendirmeye başladı. Ama bu resmi edebiyat tarihçileri de iltifat etmemiş Celâl Vardar'a. Peki, 40-45 yıldır şiir gibi Allahın belası bir işle uğraşan bir insan nasıl görmezden gelinir?

Nâzım Hikmet'in bugün bile apoletli kafalarca lanetlenmesi anlaşılabilir bir şeydir. Resmi edebiyat, tarihçilerinin Hasan İzzettin Dinamo'ya karşı, A. Kadir'e karşı, Enver Gökçe'ye karşı duyduğu kini de anlayabilirsiniz. Ama bir şeyi anlamak zor; o da şiirin sıcaklığını gerçekten duyabilen eleştirmenlerimizin antoloji düzenleyicilerimizin tavırları; bir de 40'lı yılları anlatan anı kitapları; Celâl Vardar'ı anılarından bile çıkaranları pek anlayamıyoruz. Ben, "Varsın olsun" diyorum. Hoşgörülüyüz çünkü. Çünkü, bağışlayıcı olan bizleriz. Onlar, ki Ceiâl Vardar'ın şiiriyle söylersek, bilerek, bilmeyerek, çoğu acımadan, utanmadan kurunun yanında yaşı yakıyor.

Şimdi bir de madalyonun öbür yüzüne bakalım: Öyle görmezden gelişte, Celâl Vardar'ın kendisinin de bir payı yok mudur? Eğer, bir karşılık arıyorsak soruyu da doğru sormalıyız.

Böyle olunca, Celâl Vardar'ın şiiri, bunca zaman görmezden gelinirse, burada kendisinin de bir payı olabileceği düşüncesine girmek gerekiyor gibi geliyor bana. Kanımca Celâl Vardar, etkileyen değil, etkilenen bir şairdir. Bir damarı derinleştiren değil, bir kanaldan akandır o. Duru, sıcak, içten bir akış.

MUSTAFA EKMEKÇİ
Cumhuriyet, 10.9.1991

UNUTULMUŞ BİR OZAN

"Bir ulu çınarın / Ayrı iki dalı gibiyiz / Sen bir dalı / Dalların en körpesi / Göklere yıldızlara yakın / Doruktasın // Dilersen portakal rengine boyanır bulutlar / Akşamları hayal içindesin / Samanyolundasın geceleri / Seyran edersin // Ben öteki dalı / Çınarın gövdesine yakın / Eğilmişim / Kara toprak kement atmış boynuma çeker // Ben çekerim / Ecel teri döktürür / Her düşen yaprak // Gayrı yalnızlıktan / Böcek seslerinden usandım / Bakma aradaki dallara / Son gücümle biraz ben doğrulayım / Biraz sen eğil"

Bu şiire İKİ DAL adını vermiş unutulmuş ozan. 1957'de Dost Yayınlarından kitaplaşan ilk yapıtının adı da İki Dal. Üç dizelik MARİFET şiiriyle başlıyor ozanın ilk kitabı:

"Suya dokunmazmış / Sabuna dokunmazmış / Pise bak"

Orhan Veli'den Oktay Rifat'tan bir iki örneği anımsatsa da 1957'de "Garip şiiri" etkisini yitirmiştir iyiden iyiye. Toplumcular, Attila İlhan'ın sosyal gerçekçiliği, ileriki yıllarda Hisarcılar olarak adlandırılacaklar, bir eleştirmenimizin ilk adlandırmasıyla İkinci Yeniciler unutulmuş ozanımızın ilk yapıt yıllarına şiir sunmaktadır.

Kapakla iç desenlerini Metin Eloğlu'nun yaptığı yapıtın arka kapak yazısından ozanın 1916 doğumlu, Rumelili olduğunu öğreniyoruz. "Evli bir çocuğu vardır. 20 yıldan bu yana şiirin çilesini çekmektedir. İki Dal ilk şiir kitabıdır."

Unutulmuş ozanın şiir nitelikleri de eklenmiş arka kapağa: "Şiirlerinde ilk göze çarpan nitelik, rahat ve kolayına söylenmişliğidir. Bazan iki-üç mısraya sığdırıverdiği söyleyecekleri, arınmış yunmuş ve yoğunlaş-tırılmıştır. Şiirleri altalta sıralı bir sözler yığını olmaktan çekip çıkırmasını bilmiştir."

Şiirlerinin çokluk "Seçilmiş Hikayeler”,”Pazar Postası" dergilerinde yayımladığını eklemeyi de unutmamış kapak yazısını yazan. Bu tür yazıların ardına düşmüşümdür: Kim yazdı? Varlıkları Yaşar Nabi'nin yazdığını biliyoruz. Ben bunu Salim Şengil'in yazdığını düşünürken Ali Parmakerli'nin yazdığını öğreniyorum...Takma ad mı, kimbilir?

Ozanın şiirleri gerçekten de kapak yazısında saptanan gibi:

"Biri mapusanade yatar / Hürriyet / Burnunda tüter / Hatırlanmak ister / Aranmak ister // Biri hastanede yatar / Medet umar ölümden / Şifa bekler // Kanaryam / Gözüm kadar sevdiğim / Kafeste öter // Uzanamaz / Hiçbirini kurtaramaz / Çaresiz şiir yazar / Kırılası elim /// Güzelliğin geçecek / Unutmayasın / Bir sevildiğin kalacak yanına / Yağmurlu geceleri hatırla // Gelmeyesi o gün / Bir şarkı söyleyisin içinden / Aynalara bakmayasın / Bu şiir senin için yazıldı / Bilesin."

Bu unutulmuş ozanımızın “yapıtını gördüğü yıl” şunlar da yayımlanmış: Bir Kapı ününde (Özdemir Asaf), Sonrası (Cahit Sıtkı Tarancı), Kıt Kanaat (Özker Yaşın), İlk Defa (Faik Baysal), Başşehir Sokağı (Şemsi Belli), Ağaran Dünya (Şahinkaya Dil), İstanbul Caddesi (Feyzi Halıcı), Bölük Yaşantı (Özdemir Nutku), Kör Ayna (Ümit Yaşar Oğuzcan)...

1957 seçim yılıdır ülkemizde. “Menderes yönetimi" ilk dört yılın başarısının "siyasal" yorgunudur. Sonradan açıklanacağı gibi "yandaş" yazarlara, gazetecilere, ozanlara (Necip Fazıl da bunlardandır...), gazete "patronlarına" örtülü ödenekten bol katkılar sunmaktadır. Çoğunluk sistemi gereği seçimde 419 milletvekili çıkaracaktır. Aynı yıl daha önce kazanamadığı için ilkin ilçe yaptığı Kırşehir'i yeniden il yapacaktır. Ortam gergindir iyice. Çoğu yazar, gazeteci "ortalıkta görünmemeye, durumu kapalı söyleyişlerle geçiştirmeye" çalışır. İki Dal'ın yayımlandığı yıl Fuat Köprülü DP'den "istifa edecek", yeni kurulan hükümette Göreleli Hayrettin Erkmen Giresun Milletvekili olarak Çalışma Bakanı olacaktır...

Yanılmıyorsam bu yıl ya da bir önceki yıl 6/7 Eylül Olayları "Madurlarına" tazminat ödenecekti...

Bu yıllarda, son yıllarda özelleştirmelerle satılan çok sayıda devlet yatırımı da yapılacaktı: Bursa Mensucaat, Afyon Çimento Fabrikası, Erzincan Şeker Fabrikası, Erzurum Şeker Fabrikası, Tunçbilek Tesisleri, Şekerbank, Konya Et Kombinası... bunlardan.

Celal Vardar, Behçet Necatigil'in sözlüğünde de Şükran Kurdakul'un sözlüğünde de yok. Rauf Mutluay da söz etmemiş ondan 50 Yılın Türk Edebiyatı'nda... Unutulmuş Celal Vardar. Oysa ne demiş Akşam Oldu'da:

”Akşam oldu / Gün doğdu şairlere"

Sapanca Gölü'yle anımsayalım unutulmuş ozanımızı:

"Sana mı kalmış / Köpürüp dalgalanmak / Enin boyun ne / Akdeniz görse / Karadeniz duysa / Ne der // Otur oturduğun yerde / Bre yavru gölüm / Güldürme kendine."

Sapanca Gölü'nü deyil de kendini yazmış sanki Celal Vardar...

HAYRETTİN GÜNAY
Yeşil Giresun, 14 Eylül 2014

Not: Bu e-kitap siirparki.com sitesi tarafından ticari olmayan kişisel kullanımınız için yayınlanmakta olup onu bilgisayarınıza indirebilirsiniz ancak kopyalanması, gerçek veya elektronik ortamlarda yayınlanması, dağıtılması, satılması hususu Türkiye Cumhuriyeti yasaları ve uluslararası yasalarla korunmaktadır ve telif hakları temsilcisinin önceden yazılı iznini gerektirir.

Derleyen:
Semiramis Kanbak

ŞİİR PARKI 2021